

УДК 659.2, 658.5.012.2

Р.М. Крамаренко, д.е.н., доцент**Харківський національний університет міського господарства****імені О. М. Бекетова****О.Ю. Палант, д.е.н., доцент****Харківський національний університет міського господарства****імені О. М. Бекетова****І.А. Ачкасов, к.т.н., доцент****Київський національний університет будівництва і архітектури**

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Розглядаються окремі аспекти побудови ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектами суб'єктів господарської діяльності в умовах інформаційного суспільства та переходу від постіндустріального суспільства.

Визначена актуальність регламентації відносин у сфері обміну та використання інформації між підприємствами, в системі «підприємство-держава» та із супутніми організаціями, адаптація європейського досвіду побудови систем інформаційно-аналітичного забезпечення до умов української економіки. Визначено специфіку управління проектами та побудови системи інформаційно-аналітичного забезпечення з урахуванням даної специфіки. Детально розглянуті процеси управління та визначено їх складові елементи. Розроблено алгоритм інформаційно-аналітичного забезпечення процесів управління проектами, результатом якого є налагодження ефективної системи комунікації у рамках проекту між його командою, стейкхолдерами та іншими співробітниками у разі роботи проектної команди у рамках вже сформованої організаційної структури підприємства.

Ключові слова: управління проектами, інформаційно-аналітичне забезпечення, процеси, суб'єкти господарської діяльності

INFORMATIONAL AND ANALYTICAL PROVISION OF PROJECT MANAGEMENT PROCESSES

Some aspects of construction of an effective system of informational and analytical provision of project management of economic entities in the conditions of the information society and transition from post-industrial society are considered. Actuality of the regulation of relations in the sphere of exchange and use of information between enterprises, in the enterprise-state system and related organizations, adaptation of the European experience of building information and analytical support systems to the conditions of the Ukrainian economy is determined. Specifics of project management and construction of the information-analytical

support system are determined in view of this specificity. Detailed management processes are considered and their constituent elements are defined. The algorithm of informational and analytical provision of project management processes is developed, the result of which is the establishment of an effective system of communication within the framework of the project between its team, stakeholders and other employees in the case of the project team in the framework of the already formed organizational structure of the enterprise.

Key words: *project management, information and analytical support, processes, subjects of economic activity*

Актуальність теми. Розвиток економічних систем сучасного світу тісно пов'язаний із розвитком інформаційних технологій. Постіндустріальне суспільство в умовах бурхливого технологічного розвитку переходить до формування нових парадигм світового устрою, заснованого на головуванні інформаційних технологій в усіх сферах людського життя. Інформаційне суспільство визначає нові вимоги до функціонування економічних систем, створюючи умови для прогресивного розвитку та формуючи нові проблеми та виклики. Управління інформаційними технологіями бізнесу визначає умови конкурентоздатності та перспективи стратегічного розвитку для суб'єктів господарської діяльності. Побудова ефективних інформаційних систем забезпечує розвиток регіонів та територій, інформаційну безпеку та сприяє інтеграційним процесам. Налагодження ефективного управління в умовах нестабільного оточуючого середовища допомагає забезпечити швидкість та раціональність прийняття управлінських рішень. В умовах забезпечення конкурентоздатності шляхом впровадження на ринок інноваційних продуктів все більшої актуальності набуває налагодження ефективної системи управління через застосування механізмів управління проектами у виробництво, чи повний перехід організаційної структури на структуру проектного управління. Зважаючи на це, актуальним є розробка ефективної сукупності інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектами в умовах наростаючої конкуренції та активного впровадження інформаційних технологій у всіх галузях економіки.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Актуальність питання дослідження визначила значну увагу науковців до розробки даної проблематики. Зокрема, питання інформаційно-аналітичного забезпечення управління на рівні державної влади та суб'єктів господарської діяльності розглядали у своїх роботах В.В. Дурдинець, М.Я. Швець [1], І.Д. Лазаришина, О.В. Оренчин [2], С. В. Вировий [3], Р. А. Коваль [4], О.І. Угоднікова [5]. Проте, невирішеним залишається питання врахування специфіки проектної діяльності при відборі та аналізі інформаційно-аналітичного забезпечення для прийняття управлінських рішень в умовах ведення проектної діяльності.

Мета статті. Метою статті є пошук шляхів відбору та формування ефективної структури інформаційно-аналітичного забезпечення з урахуванням специфіки проектної діяльності.

Відповідно до визначеної мети було сформовано ряд завдань, серед яких наступні:

- проаналізувати законодавчу базу формування інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні,
- надати теоретичне визначення поняттю «інформаційно-аналітичне забезпечення»,
- визначити специфіку управління проектами для формування вимог до побудови сукупності інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектом,
- розробити алгоритм формування інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління проектами.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах інформаційного суспільства важливим аспектом розвитку систем інформаційно-аналітичного забезпечення є формування ефективної законодавчої бази, яка б дозволяла оперативно отримувати та оперувати інформацією, що має ключову роль для ведення бізнесу, при цьому

забезпечуючи інформаційну безпеку окремої особи, суб'єкта господарської діяльності та державних інституцій в цілому. Українське законодавство частково регламентує відносини у галузі інформаційного забезпечення. Вперше законодавчо закріплено регламентацію розвитку інформаційних технологій в Україні було у 2007 році з прийняттям Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007 – 2015 роки». Проте, незважаючи на те, що положення Закону прописувалися лише до 2015 року [6], він є і досі чинним без змін і доповнень, хоча активний розвиток інформаційних технологій, інформаційні загрози безпеці української економіки та суспільству свідчать про необхідність доопрацювання та визначення положень нового Закону, який би включав елементи забезпечення інформаційної безпеки у державі та регламентував можливості використання інформації, в тому числі, в умовах порушення авторських прав та відсутності ефективних механізмів їх захисту в сьогоденні українських реаліях. У 2017 році в Україні Розпорядження Кабінету Міністрів України було схвалено «Концепцію формування та функціонування інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування». Ця Концепція стала результатом реалізація положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом з метою впровадження провідного європейського досвіду електронного урядування в Україні. В основі Угоди лежить забезпечення ефективної системи надання адміністративних послуг, прозорості та відкритості державної та місцевої влади до людей. Використання сучасних інформаційних технологій спрямоване на забезпечення потреб населення через оперативне та результативне реагування на них від органів державної влади та місцевого самоврядування. Саме ця Концепція визначила напрям адміністративної реформи, яка проводиться в Україні з метою забезпечення європейського вектору її розвитку [7].

Проте, формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення на державному рівні та рівні органів міського самоврядування не може бути повністю адаптоване до взаємовідносин, що формуються у сфері обміну інформацією між суб'єктами господарської діяльності. Отже, питання формування ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення на мікрорівні залишається невирішеним.

Для проведення подальшого дослідження, визначимо теоретичне підґрунтя поняття «інформаційно-аналітичне забезпечення». Якщо розглядати інформаційно-аналітичне забезпечення з урахуванням специфіки проектного управління, а саме інноваційного характеру такої діяльності, доцільно надати наступне визначення: процес цільового відбору, обробки, аналізу даних, що характеризують діяльність суб'єкта господарювання або конкретний проект, що ним реалізовується, спрямований на забезпечення прийняття управлінських рішень щодо оцінки потенціалу реалізації цього проекту або змін у діяльності суб'єкту господарювання, що його реалізує [5].

В умовах забезпечення інформацією саме процесів проектного управління доцільно визначити його специфіку. На думку авторів, основна специфіка проектного управління, що може впливати на відбір, обробку та аналіз інформації може бути наступна:

- інноваційний характер діяльності у рамках проекту;
- короткостроковість реалізації проекту;
- чіткі дедлайни виконання проектних робіт;
- особливості роботи проектною командою;
- особливі форми звітів та підведення підсумків проекту;
- визначення критеріїв досягнення успіху та порівняння планових та фактичних критеріїв;
- наявність системи управління відхиленнями у процесі проведення моніторингу ходу виконання проектних робіт;

- окремо виділений блок управління комунікаціями проекту;
 - необхідність налагодження системи взаємозв'язків із відділами оперативного управління, якщо проектний відділ формується не у рамках окремої проектної організаційної структури, а «вбудовується» у вже існуючу організаційну структуру суб'єкту господарської діяльності.

Ці особливості проектного менеджменту здійснюють суттєвий вплив на систему інформаційно-аналітичного забезпечення, висувають відповідні вимоги до якості її функціонування. Схематично систему інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектом суб'єкту господарської діяльності можна представити у вигляді схеми (рис. 1.)

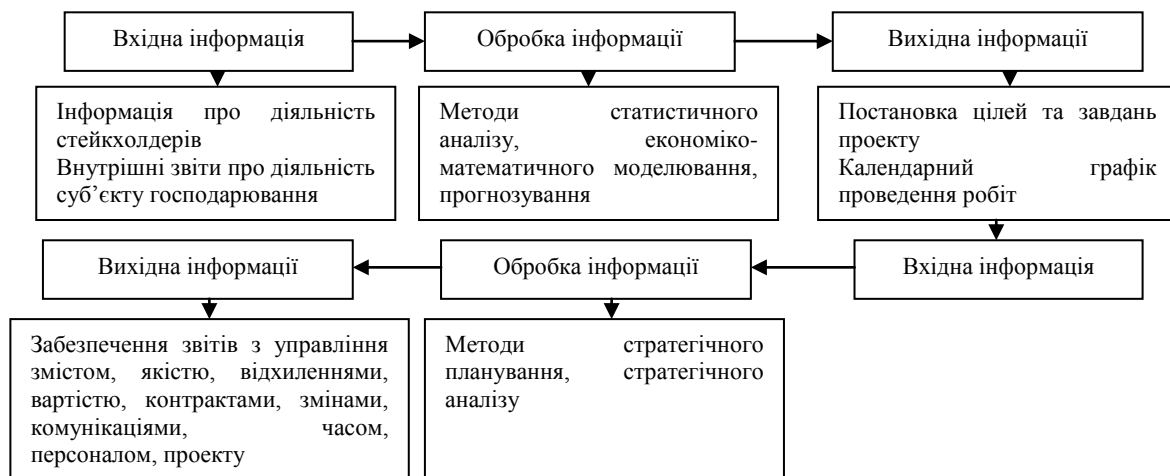

Рис. 1. Система інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектами

Кожна система може бути представлена у вигляді ряду процесів, що спрямовані на перетворення вхідної інформації на певні результати. Так, система інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектами спрямована, по-перше, на забезпечення процесів планування проекту – формування цілей та завдань та розробку календарного графіку виконання робіт. По-друге, забезпечення контролю та моніторингу шляхом формування вхідної інформації щодо фактичних даних реалізації проекту та можливостей їх автоматизованого порівняння із запланованими показниками.

Базуючись на системі інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектом, можна визначити сукупності інформаційно-аналітичного забезпечення для кожного його процесу (рис. 2.)

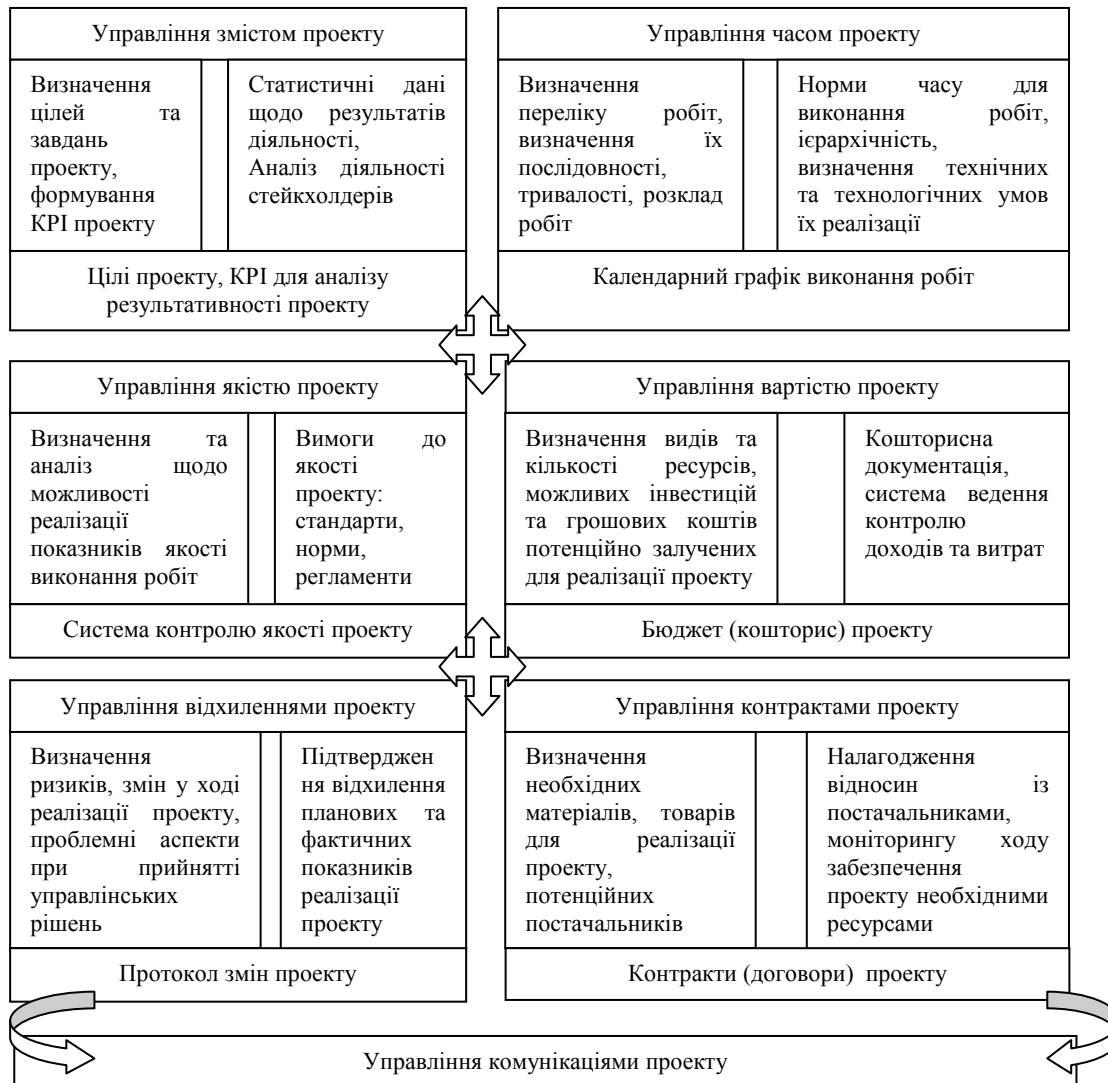

Рис. 2. Алгоритм формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення процесів управління проектом

На рис. 2 видно, що для кожного окремого процесу управління проектом необхідне специфічне інформаційно-аналітичне забезпечення, що на пряму пов'язане із тими завданнями, які покладені на кожен з цих процесів. Схематично було представлено результати, які мають бути досягнуті у ході відбору, обробки та аналізу інформаційно-аналітичного забезпечення. Ці результуючі документи і визначають сукупність

інформаційно-аналітичного забезпечення, що дозволяє побудувати систему комунікацій, тобто обміну та передачі інформації у ході реалізації проекту.

Висновки та перспективи подальших наукових розробок. У результаті проведеного дослідження у статті відображено аналіз законодавчої бази побудови систем інформаційно-аналітичного забезпечення. Незважаючи на те, що Україні активно впроваджує провідний європейський досвід з метою виходу на європейські ринки, система інформаційно-аналітичного забезпечення, що чітко прописана у європейських нормах та правилах, українським законодавством практично не регламентується. Визначено передумови для створення ефективних інформаційних систем державного та місцевого управління. Проте, взаємовідносини суб'єктів господарської діяльності у галузі обміну та використання інформації законодавчо не визначені. У статті надане теоретичне визначення поняттю інформаційно-аналітичного забезпечення, що спрямоване на підтримку прийняття управлінських рішень. В умовах реалізації проектів, управління якими має власну специфіку, важливим є врахування оперативності прийняття управлінського рішення та забезпечення його інформаційного підґрунтя. Авторами розроблено систему інформаційно-аналітичного забезпечення управління проектом та визначено алгоритм забезпечення інформацією кожного окремого процесу, що забезпечить максимально ефективну систему комунікації в рамках реалізації проекту. У перспективах подальших досліджень визначення механізмів реалізації розробленої авторами системи формування інформаційно-аналітичного забезпечення процесів управління проектами.

Список використаних джерел:

1. Дурдинець В. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності: [монографія] / кер. авт. кол. М. Я. Швець ; за ред. В. В. Дурдинця та ін. – Київ : Навч. кн., 2005. – 639 с.

2. Лазаришина І.Д. Джерела інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства / І. Д. Лазаришина, О. В. Оренчин // Вісник економіки транспорту і промисловості . – 2012. – № 38. – С. 62-65.

3. Вировий С. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування / С. В. Вировий // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. / Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. – № 39. – С. 201–206.

4. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади / Р.А. Коваль // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2006. – № 1(113).

5. Угоднікова О.І. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки потенціалу розвитку підприємств будівельної галузі: дис... к-та економічних наук: 08.00.04 / ХНУМГ імені О.М. Бекетова. – Харків, 2016.

6. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007 – 2015 роки [Електронний ресурс] : Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – С. 102. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98>.

7. Дегтяр А. О. Аналітично-організаційне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень: дис... д-ра наук з держ. управління: 25.00.02 / Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк, 2005

REFERENCES:

1. Durdynets V. (2005). Systemna informatyzatsiia zakonotvorchoi ta pravookhoronnoi diialnosti [System informatization of law-making and law-enforcement activity]: [monohrafiia] / ker. avt. kol. M. Ya. Shvets ; za red. V. V. Durdynetsia ta in. – Kyiv : Navch. kn. – 639 s. [In Ukrainian]

2. Lazaryshyna I.D. (2012). Dzherela informatsiino-analitychnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Sources of information and analytical support of economic security of the enterprise]/ I. D. Lazaryshyna, O. V. Orenchyn // Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti . – № 38. – S. 62-65. [In Ukrainian]

3. Vyrovyi S.V. (2014). Informatsiino-analitychne zabezpechennia diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady ta mistsevoho samovriaduvannia [Information and analytical support of state authorities and local self-government bodies activity]/ S. V. Vyrovyi // Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia : zb. nauk. pr. / Lviv. rehion. in-t derzh. upr. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. – Lviv : LRIDU NADU. – № 39. – S. 201–206. [In Ukrainian]

4. Koval R.A. (2006). Informatsiino-analitychne zabezpechennia diialnosti orhaniv derzhavnoi vlady [Information and analytical support of the state authorities' activity] / R. A. Koval // Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia : zb. nauk. pr. – Kharkiv : Vyd-vo KharRI NADU “Mahistr”. – № 1(113). [In Ukrainian]

5. Uhodnikova O.I. (2016). Informatsiino-analitychne zabezpechennia otsinky potentsialu rozvytku pidpriemstv budivelnoi haluzi [Information and analytical support of the potential of development estimating in construction industry enterprises]: dys... k-ta ekonomichnykh nauk: 08.00.04 / KhNUMH imeni O.M. Beketova. – Kharkiv. [In Ukrainian]

6. Pro osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva Ukrainy na 2007 – 2015 roky [About the Basic Principles of the Development of the Information Society of Ukraine for 2007-2015] : Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 r. № 537-V // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2007. – № 12. – S. 102. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98>. [In Ukrainian]

7. Diehtiar A. O. (2005). Analitychno-orhanizatsiine zabezpechennia pryiniattia ta realizatsii derzhavno-upravlinskykh rishen [Analytical and organizational support of the adoption and implementation of government-

management decisions]: dys... d-ra nauk z derzh. upravlinnia: 25.00.02 /
Donetskyi derzh. un-t upravlinnia. – Donetsk. [In Ukrainian]